

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 19b/2024

privind interpretarea articolului 116 alin. (2) din Constituție în redactarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova

(numirea în funcție până la atingerea plafonului de vârstă a judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la data intrării în vigoare a Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției)

CHIȘINĂU

21 martie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 1 februarie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 21 martie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o sesizare privind interpretarea articolului 116 alin. (2) din Constituție depusă la Curtea Constituțională la 1 februarie 2024 pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, 4 alin. (1) lit. b), 25 lit. d¹) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 4 alin. (1) lit. b) și 38 alin. (1) lit. d¹) din Codul jurisdicției constituționale, de Consiliul Superior al Magistraturii.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții să interpreteze articolul 116 alin. (2) din Constituție, în redactarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, și să răspundă la următoarele întrebări:

a) Care este procedura confirmării în funcție până la atingerea plafonului de vârstă a judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la 1 aprilie 2022?

b) Se consideră numiți în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă sau se consideră numiți în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, însă cu competențe limitate, judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la 1 aprilie 2022?

c) Care este statutul juridic al judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la 1 aprilie 2022?

d) Acțiunea articolului 116 alin. (2) din Constituție referitoare la numirea judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă cuprinde și procedura de reconfirmare în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă?

e) Dacă articolul II alin. (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 cu privire la modificarea Constituției acționează și față de judecătorii al căror mandat inițial de numire în funcția de judecător a expirat la data intrării în vigoare a acestei Legi?

f) Dacă de efectele Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 cu privire la modificarea Constituției beneficiază toți judecătorii sau doar cei al căror termen

inițial de numire în funcția de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a acestei Legi?

ÎN FAPT

3. La 23 septembrie 2021, prin Legea nr. 120, Parlamentul a amendat articolele 116, 121, 122 și 123 din Constituție, care reglementează statutul judecătorilor, rolul și componența Consiliului Superior al Magistraturii. Între altele, articolul I pct. 1 din Lege stabilește că articolul 116 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.”

4. Articolul II alin. (1) din Lege prevede că aceasta intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Alineatul (2) din același articol stabilește că judecătorii al căror termen inițial de numire în funcția de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi.

5. Legea în discuție a intrat în vigoare la 1 aprilie 2022.

A. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„[...]”

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii. Judecătorii care au susținut concursul sunt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, stabilit în condițiile legii.

[*Articolul 116 alin. (2) în redactarea anterioară Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, în vigoare până la 1 aprilie 2022*]

[...]”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„[...]”

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

[*Articolul 116 alin. (2) în redactarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, în vigoare din 1 aprilie 2022*]

[...]”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

„**Art.II.** – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi.

[...].”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor sunt următoarele:

„**Art.II.** – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, la cererea judecătorilor care cad sub incidența prezentului alineat, Consiliul Superior al Magistraturii va înainta Președintelui Republicii Moldova propunerile de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă pentru:

a) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi, dar nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor, prevăzută la art.13 alin.(4) lit. a) din Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;

b) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție va expira până la data de 1 aprilie 2022.

(3) La înaintarea propunerilor prevăzute la alin. (2) din prezentul articol se va ține cont de rezultatele evaluării periodice a performanțelor judecătorilor respectivi, efectuată o dată la 3 trei ani, conform prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și ale Legii nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

(4) Judecătorii prevăzuți la alin. (2) care, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu au fost supuși niciunei evaluări periodice sau extraordinare a performanțelor vor fi înaintați pentru numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă după constituirea Consiliului Superior al Magistraturii plenipotențiar.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

9. Autorul sesizării precizează că solicitarea de interpretare a articolului 116 alin. (2) din Constituție are la bază adresarea Asociației Judecătorilor în care este analizat cazul judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la data intrării în vigoare a Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova. Deși a exclus termenul inițial de cinci ani de numire în funcția de judecător, reglementat anterior la articolul 116 alin. (1) din Constituție, Legea nu a manifestat vreun efect în privința acestor judecători. În prezent, pentru că nu au fost numiți în funcție până la atingerea

plafonului de vârstă, acești judecători nu pot să examineze cauze și sunt în așteptarea unui deznodământ privind situația lor.

10. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii notează că a acceptat demersul Asociației Judecătorilor și a decis să-i solicite Curții să interpreteze articolul 116 alin. (2) din Constituție. În sesizarea sa, Consiliul invită Curtea să rezolve, pe calea interpretării acestui articol, situația judecătorilor care nu au fost numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă și să aplice față de aceștia soluția tranzitorie care este reglementată la articolul II alin. (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, sesizarea privind interpretarea Constituției ține de competența sa *ratione materiae*.

13. Articolele 25 lit. d¹) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d¹) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă Consiliului Superior al Magistraturii prerogativa sesizării Curții Constituționale.

14. Curtea reține că autorul sesizării solicită interpretarea articolului 116 alin. (2) din Constituție, prin prisma întrebărilor indicate la § 2 din prezenta decizie.

15. Examinând sesizarea, Curtea constată că cele șase întrebări care i-au fost adresate sunt interdependente și că autorul sesizării îi solicită, de fapt, elucidarea procedurii și a criteriilor pe baza cărora vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă judecătorii al căror termen inițial de cinci ani de numire în funcție a expirat până la data intrării în vigoare a Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției, care a exclus termenul inițial de cinci ani de numire în funcția de judecător reglementat anterior la articolul 116 alin. (2) din Constituție.

16. Curtea observă că, deși autorul sesizării îi solicită interpretarea articolului 116 alin. (2) din Constituție în redactarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, solicitarea de interpretare se referă la situația judecătorilor al căror termen inițial de cinci ani de numire în funcție era deja expirat la data la care modificările în discuție au intrat în vigoare.

17. Cazul acestor judecători trebuie analizat prin raportare la articolul II alin. (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021, care prevede acțiunea în timp a amendamentelor operate la articolul 116 alin. (2) din Constituție. Potrivit acestui alineat, modificările operate la articolul 116 alin. (2) acționează doar în privința judecătorilor al căror termen inițial de numire de cinci ani în funcția de judecător va expira după data intrării în vigoare a Legii.

18. În Avizul nr. 2 din 3 decembrie 2020, la §§ 121-123, Curtea a reținut că:

„121. [...] articolul II alin. (2) din proiectul de lege prevede că judecătorii în privința cărora la data intrării în vigoare a legii de revizuire nu a expirat termenul inițial de numire în funcția de judecător, prin efectul legii, se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă.

122. În Avizul nr. 1 din 22 septembrie 2020, § 181, Curtea a reținut că aceste prevederi nu afectează în vreun fel valorile Constituției. Dimpotrivă, ea asigură o trecere, prin efectul legii, de la termenul inițial de numire în funcție neexpirat la numirea până la atingerea plafonului de vârstă, fără a fi necesară parcurgerea altor proceduri suplimentare de către

judecătorii în discuție. În acest mod, judecătorii cu termenul inițial de numire în funcție neexpirat vor beneficia de stabilitatea mandatului lor imediat cu intrarea în vigoare a amendamentelor la Constituție.

123. Așadar, Curtea reține că articolul II alin. (2) din proiectul de lege corespunde exigențelor stabilite de Constituție.”

19. În acord cu aceste considerente, Curtea constată că, de vreme ce termenul inițial de numire în funcția de judecător era deja expirat la data intrării în vigoare a Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, numirea până la atingerea plafonului de vârstă a acestor judecători trebuie realizată pe baza articolului 116 alin. (2) din Constituție în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, adică pe baza reglementărilor în vigoare la data la care termenul inițial de numire în funcție de judecător a expirat.

20. Articolul 116 alin. (2) din Constituție în redactarea anterioară Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 stabilea următoarele:

„(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii. Judecătorii care au susținut concursul sunt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, stabilit în condițiile legii.”

21. În Hotărârea nr. 38 din 7 decembrie 2021, prin care a interpretat inclusiv acest articol, Curtea a elucidat care este marja discreționară a Consiliului Superior al Magistraturii la numirea judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă. La § 79 din Hotărâre, Curtea a notat că, în pofida legitimității teoretice a obiectivului de protecție, competența Consiliului Superior al Magistraturii de a decide în mod discreționar numirea judecătorilor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă nu-și găsește o justificare reală, astfel încât să fie garantat echilibrul corect între principiul autoadministrării judecătorești și încrederea în sistemul judiciar.

22. Din acest motiv, la § 81 și în punctul 2 din dispozitivul Hotărârii, Curtea a notat că articolul 116 alin. (2) din Constituție trebuie interpretat în sensul în care, după expirarea termenului de cinci ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă fără o evaluare suplimentară din partea Consiliului Superior al Magistraturii. Totuși, în cazul existenței unor suspiciuni rezonabile privind integritatea judecătorului sau de încălcare de către acesta a legislației, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar al candidatului. În cazul în care suspiciunile nu vor fi confirmate, Consiliul Superior al Magistraturii va asigura numirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă.

23. Curtea reține că, la 10 martie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 47 pentru modificarea articolului 13 din Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. Articolul II alin. (2) din Legea citată stabilește că Consiliul Superior al Magistraturii va înainta Președintelui Republicii Moldova propunerile de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă pentru: a) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi, dar care nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor și b) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție va expira până la data de 1 aprilie 2022. Totodată,

alineatul (4) al articolului II din Lege prevede că judecătorii menționați la alineatul (2) care, până la data intrării în vigoare a Legii, nu au fost supuși niciunei evaluări periodice sau extraordinare a performanțelor vor fi înaintați pentru numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă după constituirea Consiliului Superior al Magistraturii plenipotențiar.

24. Astfel, pentru că sesizarea se referă la cazul judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcția de judecător era deja expirat la data la care a intrat în vigoare Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției, Curtea subliniază că numirea în funcție până la atingerea plafonului de vârstă a acestor judecători se face pe baza articolului 116 alin. (2) din Constituție, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021, interpretat prin Hotărârea Curții nr. 38 din 7 decembrie 2021, precum și pe baza Legii nr. 47 din 10 martie 2022, care detaliază aplicarea acestui articol în cazul numirii în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă.

25. Din aceste motive, Curtea notează că nu poate să dea curs solicitării de interpretare a articolului 116 alin. (2) din Constituție, în redactarea Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. b), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind interpretarea articolului 116 alin. (2) din Constituție depusă de Consiliul Superior al Magistraturii.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 21 martie 2024

DCC nr. 18

Dosarul nr. 19b/2024